

DiákKörKép 3.

Tudományos diákköri írások
a néprajz szegedi műhelyéből

DiákKörKép 3.

Tudományos diákköri írások a néprajz szegedi műhelyéből

TÁJ ÉS NÉPI KULTÚRA

A Szegedi Tudományegyetem Néprajzi és Kulturális Antropológiai
Tanszékének kiadványsorozata
12.

Alapító szerkesztő: JUHÁSZ Antal

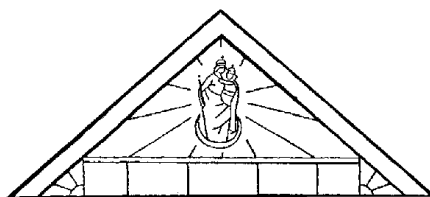
Sorozatszerkesztő: MÓD László és SIMON András

Solymossy Sándor Egyesület
Szeged

DiákKörKép 3.

Tudományos diákköri írások
a néprajz szegedi műhelyéből

Szerkesztette:
GLÄSSER Norbert – TAKÁCS Gergely

SZTE Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszék

SZEGED
2017

A kiadvány a „Hazai Tudományos Diákköri műhelyek támogatása” c. pályázat
támogatásával valósult meg.
A pályázati kategória kódja: NTPHHTDK16

Az első borítón:
Mezőségi énekesek és Kallós Zoltán választói táncműhelyben, 2015
(fotó: Székely Anna)

Borítóterv:
Glässer Norbert – Takács Gergely

© Szerzők és szerkesztők, 2017

Táj és népi kultúra
ISSN 1785-0991

DiákKörKép
ISSN 2416-3414

Nyomdai kivitelezés:
Innovariant Nyomdaipari Kft., Algyő
Felelős vezető: Drágán György
www.innovariant.hu
<https://www.facebook.com/Innovariant>

TARTALOM

Beköszöntő (GLÄSSER Norbert)	7
PAJOR Katalin: Kamenitzky Etelka újságíró nő önéletírásának néprajzi, narratológiai elemzése	9
PSENÁK Emese: Népi gyógyászat és mai természetes gyógymódok egy felvidéki faluban	30
SZÉKELY Anna: Erdélyi táncos-zenész adatközlők „testközelből”	51

BEKÖSZÖNTŐ

Tanszékünk, Magyarország legelső néprajzi tanszéke 1929-ben jött létre. Mindenkor feladatunknak a tudományos kutatás és az oktatás révén kulturális örökségünk, a magyar népi kultúra és általában a kultúra, kulturális folyamatok európai összefüggéseiben való kutatását, elemzését és kiadványokban, konferenciákon, kiállításokon való közzétételét tekintjük, ezáltal megőrzésükhöz is tevékenyen járulva hozzá. Célunk az európai etnológia, a folklórisztika és a kulturális antropológia oktatásán keresztül a saját és mások kultúráját megértő, közösségek kulturális identitását alakítani tudó, mások kultúrájával szemben toleráns szakemberek képzése, akik jártasak a kultúra kutatásában, képesek a kultúra működési törvényszerűségeit a múltban és a jelenben megérteni, értelmezni. Az elméleti és gyakorlati képzés részét alkotják a néprajzi gyűjtési és muzeológiai gyakorlatok, a terepkutatás és a tanulmányi szakmai kirándulások határainkon belül és túl.

DiákKörKép sorozatunk 2013 tavaszán indult, második kötete 2015-ben jelent meg. Az Országos Tudományos Diákköri versenyen helyezést elért, vagy a Szegedi Néprajzi Diákkör keretei között készült munkákat, terepkutatáson, forrásfeltáráson alapuló hallgatói tanulmányokat közli. Ahogyan tanszékünk egykori professzora, Bálint Sándor fontosnak tartotta a hallgatói érdeklődésből kinövő tudományos utánpótlás ügyét, s támogatta a Szegedi Fiatalok Művészeti Kollégiumának népelet iránt való érdeklődését, az ő szellemiségét követve törekszünk a hallgatói érdeklődés támogatására és szakmai mederbe terelésére. DiákKörKépünk harmadik kötete e szerteágazó hallgatói érdeklődés és sokszínű problémafelvetés pillanatnyi lenyomata. E kötetrel két mesterképzésben részt vevő, és egy végzett hallgatónk írását veheti kézbe az olvasó.

Pajor Katalin MA képzésünk kutatószemináriumai és nemzetközi diákcseraprogramok keretében vizsgálta a narrativitás kérdését. Első világháborús konferenciasorozatunkba szintén bekapcsolódott bemutatva részeredményeit. Glässer Norbert témavezetésével a mindenkori vonatkoztatási keretek és a világban elfoglalt helyünk egyéni megfogalmazásának problémáját járja körül a Nagy Háború változó életvilágában. Kamenitzky Etelka újságíró nő visszaemlékezéseit vizsgálva láthatunk rá az otthonát veszített, új szerepeket kereső tanítónő mindennapi világának háborús valóságára, a női szerepek módosulására, a háború utáni menekültlét hely- és feladatkereséseire.

Psenák Emese mesterszakos hallgatónk, Frauhammer Krisztina vezetésével egy felvidéki kis lélekszámú falu természetről és egészségről alkotott különböző tudáskategóriáit dolgozta fel a középkori orvosi könyvek „népi gyakorlatban” továbbélő elemeitől az interneten elérhető közkezdvelt ismeretekig. Tanulmányában a világról alkotott premodern világkép és a modern tudomány közösségi szintű, hitszerűvé és axiómaszerűvé vált lecsapódásait tekinthetjük át.

Végül pedig Székely Anna az autentikus tudás megalkotásának kérdését elemezte a tánc házas szubkultúra körében. Mesterszakot, azon belül táncantropológia-specializációt végzett hallgatóként részt vett a Choreomundus elnevezésű négy féléves, nappali tagozatos képzésben. Az EU Erasmus Mundus programja által támogatott nemzetközi mesterképzés témája a tánc mint tudás, gyakorlat és kulturális örökség. Székely Anna tanulmányában reflexíven mutatja be a „terep” és a „kutató” egymásra hatását, a különböző életvilágok keretei között artikulálódó kulturális jelenségek módosulását. Kutatásából megismerhetjük, hogy az autentikus, hiteles, „eredeti” tudás hordozóiról alkotott kép miként válik egy adott társadalmi csoport ideáljainak megtestesítőjévé.

Mindhárom tanulmány jelenünk számára nyújt hasznosítható társadalmi tudást a múltra vagy annak kortárs kezelésére reflektálva. Kiadványunk a „Hazai Tudományos Diákköri műhelyek támogatása” című pályázat (NTPHHTDK16) támogatásával valósult meg.

Szeged, 2017. február 28.

Takács Gergely
doktorandus

Glässer Norbert
egyetemi adjunktus
TDK titkár